

Гордовита пара

Автор:

Пантелеймон Куліш

Гордовита пара

Пантелеймон Олександрович Куліш

Пантелеймон Куліш

ГОРДОВИТА ПАРА

(Бабусине оповідання)

I

Снігом віконечко наше забило... Завірюха... Як то нашим тепер серед шляху? Ростіть скорійш, хлоп'ята, на підмогу татусеві. І матері нема щось довго з річки. Ростіть, ростіть, дівчаточка! Добре сидіти в теплому запічку за старими головами... А як я осталась на світі малою сиротиною – всякої нужди дознала. Яка то, боже мій, давня давнина, а коротенький час дівоцький наче мені вчора змигнувсь... Тепер, що ні почую, забуваю, а крізь ті молодощі дивлюсь у давнину, наче крізь воду прозору. Так, як оце ви обсіли мою куделю, – щоб були здоровенькі, – так було й я зимою граюсь ляльками при своїй бабусі... Дай їй, господи, всі митарства пройти та й не зупинитись!

Древня була моя бабуса-покійничка, – ще то з тих старосвітських людей, що шведчину й усякі невпокої козацькі своїми очима бачили. Тоді, діточки, на Україні велось не по-нашому. Що страшно, то страшно було слухати, а серце линуло голубом у ту старовину невпокійну. Козаки були козаками, дітоньки – одно слово:

скрізь пахло волею; земля була розкішна; риби в воді, звіря в гаях – аби охота ловити; і трави були буйніші; здається, й сонце сіяло краще на святому небові, – далєбі, дітки! Тим-то й бабуся-покійничка було каже: «Не стає, не стає, моя дитино, таких дівчат і козаків на Україні, як за мого були дівування».

II

Найчастіш було споминає про Марусю Ковбанівну, що такої краси, каже, і світ настав – не бувало. Я, каже, була ще підлітком, то мені її коло церкви показували здалєку. До неї й приступити, каже, було страшно; така велична. Кунтуш на їй – самі златоглави, коралі на їй – усі в дукачах. Давнього була роду козацького Маруся Ковбанівна, – то ніхто не вбереться краще її між люде. І козаки-молодики її жахались, не то що. Очима поводить – наче душу з тебе виймає: все б їй розказав, не потаїв би й гріха перед нею. Владична, справді, каже, владична була краса в Ковбанівни.

Батько її Ковбаня отаманував у Січі і все море сплавав, поринаючи на дно за дорогими тими дукатами й коралями, – так-то люде було славлять. А то ще було кажуть, що він по той бік Дніпра у Польщі якимись козаками орудував та й у нашу сторону якось прибився. Неприступний був чоловік старий Ковбаня, – і жінка од його не довідалась, хто він і що він, і звідкіля він, і як він.

III

Така ж і дочка в його викохалась. Старий спочив уже на цвинтарі, молодою дівчиною покинув свою Марусю. Молоде ж було, а горде й потайне, крий боже! Було їй на улицю між дівчат не вийде, тільки хіба коло криниці, як зустріне котору, трошки постоїть, словом ласкавим перекинеться. І в будень було дукачі носить; стане против сонця – королівна, та й годі! Вже їй дівчата було кажуть, що в неї й вода з відер наче срібло ллється. А козаки ж тоді були не наших парубків – войовники, хоробрі молодці, а боялись до неї залицятись.

Така була та Маруся Ковбанівна. Скине оком – наче до тебе заговорить, а заговорить – наче заграє. Який би то і козак був, щоб до неї з жартами, з прикладками! Такого не було й на всій Гетьманщині, здавалось.

Отак було розказує мені бабуся. Як ось, каже, пішла чутка поміж дівчатами, що любиться Маруся з Прохором Осауленком, та й любиться певне; і в вишневім садку їх бачили проти місяця, і старосвітську скиндячку Марусину пізнали в Прохора в ковнірі. Любиться. А Прохор Осауленко був козак не з величних; щира душа, себе на сміх не подасть, та й годі. Були козаки на селі против його – що волохаті туркоти против голуба. Отже порай, укажи дівоцькому серцю! Покохала Маруся Прохора – і мов та хмелина коло його в’ється. Що горда, то й горда, а він спогляне – і очиці спустить; всі вже помітили, і ото вже хвалились: «Будемо ж добре та й добре гуляти на весіллі! Нехай господь парує, коли собі прийшлись до пари!»

Кінець ознакомительного фрагмента.

Купить: https://telnovel.me/kul-sh_panteleymon/gordovita-para

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)